

Propunere de principii de operaționalizare în politicile UBB a unora dintre măsurile privind publicarea științifică în Știința Deschisă

-elaborate Consiliul Științific al UBB (CȘ-UBB) în baza Strategiei UBB <https://senat.ubbcluj.ro/wp-content/uploads/2024/01/HS-nr.-10-privind-implementarea-Staregiei-pentru-Stiinta-Deschisa-la-UBB.pdf> -

1. **Open Data:** UBB are operațional un repozitoriu pentru date deschise <https://opendata.openscience.ubbcluj.ro/research-data/> și sunt în curs de construcție alte două repozitorii (unul pentru publicații și unul pentru date). Propunem ca criteriile de evaluare și măsurile de stimulare a rezultatelor activității de cercetare să includă în mod responsabil prezența de seturi de date deschise în repozitoriul UBB și numai. Exemple:
 - a. Articolele însoțite de **seturi de date deschise primesc un +10% punctaj** la evaluare, sau un plus de 10% la granturile interne tip AGC
 - b. Seturile mai ample de date deschise sunt luate în considerare la evaluarea activității și ca element individual, acolo unde specificul subdomeniului face acest lucru relevant
2. **Open Software:** similar ca pentru Open Data.
3. **Open Access:** UBB a asumat ca obiectiv instituțional paradigma „diamond/platinum” open access – în care autorii nu plătesc pentru publicare iar munca lor este accesibilă liber. Posibile măsuri:
 - a. Publicațiile de la edituri care practică exclusiv **Gold Open Access** (plata publicării de către autor) primesc recunoaștere **de 3 ori mai puțin** decât altele. Excepție fac revistele din categoriile 1-5 ale Anexei 1 a Criteriilor de evaluare ale CȘ-UBB https://cercetare.ubbcluj.ro/wp-content/uploads/2024/03/evaluare_generic_UBB_martie2024.pdf (Nature Index, top 10%). Exemple de implementare: la evaluări numerice punctajul aduse de număr articole, factor de impact etc se împarte la 3 pentru aceste contribuții. La finanțare prin granturi de tip AGC, suma acordată este de 3 ori mai mică decât pentru alte contribuții. CȘ-UBB notează că propunerea principiului „3” este inspirată din criteriile CNATDCU de la Comisia de chimie, unde se pune un maximum de 1/3 la contribuțiile de tip Gold Open Access.
 - b. Publicațiile în reviste sau edituri de tip **Diamond/Platinum Open Access** primesc recunoaștere **sporită cu 10%**
 - c. Scala din Anexa 1 a Criteriilor de evaluare ale CȘ-UBB trebuie să fie implementată general și în manieră semnificativ non-liniară. Aceasta înseamnă că pe de o parte contribuțiile de categorie Q4 și Q3 nu trebuie lăsate nerecunoscute – dar nici că ecartul între recunoașterea pentru ele și recunoașterea pentru cele din medii de impact mai mare (ex., Q1, Q2) trebuie să fie egalitarist. Publicațiile din prima jumătate a listei de priorități a Anexei 1 din Criteriile CȘ-UBB reprezintă criterii de finanțare directă și indirectă atât la nivel național (ex., CNFIS) cât și în clasamentele internaționale. Poziția în acestea este adusă tot mai des direct doar de contribuții Q1 și Q2, sau preferențial și mai selectiv de top x% ,dar și de prestigiul general (exemplu cu procentaj semnificativ al contribuției de peer-review este clasamentul QS) care e asigurat și de numărul total de lucrări/citări – la care prezența în medii de publicare de tip Q3 și Q4 poate de asemenea contribui. Poziția

- în clasamente (și apoi în metarankingul național) se reflectă apoi și în finanțarea națională a universităților prin Ministerul de resort.
- d. În același sens, toate publicațiile care contribuie notabil la citare și la notorietate ar trebui luate în considerare. De aceea, este de promovat luarea în considerare și a articolelor de tip **review**. CȘ-UBB notează tendința de abuz prin IAG (inteligentă artificială generativă) în special la acest tip de articol – și sugerează o posibilă limitare a recunoașterii acestui tip de articol. Două posibile soluții sunt (1) limitarea la Q1, Q2 sau (2) limitarea la 1/3 din recunoașterea dată de un articol non-review.
4. **Publicarea responsabilă.** Deschiderea și democratizarea mediilor de publicare și popularizare a dus la proliferarea unor practici editoriale discutabile și discutate. Recomandarea pentru comunitatea UBB este:
- a. Consultați lista lui Beall (ex., <https://bealllist.net/> , ultima actualizare fiind din 2025) pentru reviste și edituri predatoare. Evitați contactul și colaborarea cu editurile și revistele menționate acolo. Luați notă că în unele cazuri vi se propune să citiți și să luați propria decizie. Exemple din ultima categorie sunt edituri comun accesate la UBB, precum Frontiers și MDPI. Atunci când contribuiți la procese interne de evaluare, definire de criterii proprii etc, țineți cont că vor exista condiții, ocazii și medii unde aceste reviste și edituri vor constitui motiv de descalificare. Competițiile de excelență ale CȘ-UBB sunt o astfel de ocazie, dar multe foruri academice privesc lucrurile la fel, în special la nivel înalt internațional.
 - b. Consultați lista lui Beall pentru edituri de vanitate. La CȘ-UBB, dar și în alte locuri, aceleași filtre se aplică pentru edituri predatoare și pentru cele de vanitate. Sugerăm să evitați colaborarea și să evitați bazarea CV-urii, sau a îndeplinirii condițiilor de concurs pe astfel de publicații, întrucât unii evaluatori și unele foruri de evaluare le vor sancționa. Notăm pe listă cel puțin două edituri comun întâlnite în CV-urile din România – LAP și IGI.
 - c. Consultați resursa online Retraction Watch (RW, <https://retractionwatch.com/>). Aceasta raportează extins despre cazuri de practici editoriale controversate. Recomandăm privirea cu precauție a revistelor identificate cu probleme în investigațiile raportate de către RW.
 - d. Consultați baza de date cu articole retractate a RW, <https://retractiondatabase.org/RetractionSearch.aspx?> . Acolo puteți verifica în ce măsură reviste, edituri, instituții etc sunt implicate în practici problematice și/sau iau măsuri.

Lectură suplimentară pentru fundamentarea propunerilor: în Anexe.

Anexa 1.

Tabel 1. Exemple de situația a politicii asupra Open Access (OA).

Instituția	Are politică OA	Recomandă OA	Obligă OA	are mențiuni speciale pentru semi-predatoarele Open Access	depozitare date în repository	repository propriu
Penn State	da	da	da	nu	obligatoriu propriu	ScholarSphere
Stanford	da	da	da	nu	obligatoriu propriu	Stanford Digital Repository
MIT	da	da	nu	nu	recomandă oricare	DSpace
ETH	da	da	nu	recomandări pt. alegere a revistei	obligatoriu propriu	Research Collection
Aarhus	da	da	nu	nu	recomandă oricare	Pure
Aalto	da	da	nu	da	obligatoriu propriu	Aalto University repository
Ca'Foscari	da	da	nu	nu	obligatoriu propriu	ARCA
Technische U Dresden	da	da	nu	nu	obligatoriu oricare	OPARA
Gothenburg	nu	da	nu	da	recomandat	
Pompeu Fabra	da	da	nu	nu	recomandă	UPF Digital Repository
Warwick	da	da	nu	nu	obligatoriu propriu	
PSL Paris	da	da	nu	nu	obligatoriu propriu	
Nanyang Singapore	da	da	da	nu	obligatoriu propriu	Digital Repository-NTU

Listă linkuri pentru datele din Tabelul 1:

Pennstate University

<https://openaccess.psu.edu/>

<https://policy.psu.edu/policies/ac02>

ETH Zurich

<https://library.ethz.ch/en/researching-and-publishing/publishing-and-registering/publishing-in-open-access-journals.html>

Stanford

<https://datascience.stanford.edu/cores>

<https://domannualreports.stanford.edu/open-science-at-stanford/>

Aarhus University

<https://medarbejdere.au.dk/en/open-access/open-access-policy>

<https://medarbejdere.au.dk/en/open-access/open-access-publication#c2593403>

<https://tech.au.dk/en/about-the-faculty/news/show/artikel/knowledge-centre-for-open-science>

Ca'Foscari University of Venice

https://www.unive.it/pag/fileadmin/user_upload/SBA/documenti/SBA/Open_Science_Policy.pdf

<https://www.unive.it/pag/40416/>

Technische Universität Dresden

https://tu-dresden.de/forschung-transfer/forschungsinformationen/open-access/open-access-resolution?set_language=en

https://tu-dresden.de/forschung-transfer/services-fuer-forschende/kontaktstelle-forschungsdaten/wissenswertes/open-data?set_language=en

University of Gothenburg

<https://www.ub.gu.se/en/publish/open-access>

Pompeu Fabra University-Barcelona

<https://guiesbibtic.upf.edu/acces-obert/eng>

University of Warwick

<https://warwick.ac.uk/services/library/research-support/open-access/open-access-policy>

UK Research and Innovation (UKRI)

https://www.ukri.org/wp-content/uploads/2023/11/UKRI-14112023-Nov-2023_UKRI-Open-Access-Policy_Version-1.8.pdf

Nanyang Technological University Singapore

<https://libguides.ntu.edu.sg/openscience/OpenAccess>

Aalto University

<https://www.aalto.fi/en/open-science-and-research/aalto-university-open-science-and-research-policy#2-principles-of-open-access-publishing>

<https://www.aalto.fi/en/open-science-and-research/services-and-resources-supporting-open-access>

PSL Universite Paris

https://psl.eu//sites/default/files/Charte_science_ouverte_Universite-psl_Mai_2020.pdf

<https://psl.eu/en/actualites/accompagner-et-developper-une-nouvelle-culture-scientifique-la-charte-science-ouverte>

MIT

https://open-access.mit.edu/sites/default/files/20180917_Provost_OpenAccessTF_WhitePaper.pdf

<https://open-access.mit.edu/>